

عنوان مقاله:

مقاومت در برابر روابط قدرت در شعر عطار

محل انتشار:

دومین همایش ملی بازشناسی مشاهیر و مفاخر خراسان در ادب پارسی (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

شهناز ولی پورهفشجانی - استادیار دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر شهرکرد

خلاصه مقاله:

عطار شاعر و عارف بزرگ خراسان در یکی از پر فراز و نشیب ترین دوران های تاریخی (نیمه دوم قرن ششم و ربع اول قرن هفتم) زندگی می کرد. در این دوران پرآشوب نهادهای بزرگ که عبارت بودند: از خلافت، سلطنت، وزارت و قدرتنظامی، همزمان با یکدیگر تعامل و رقابتی دایم داشتند و هر کدام سعی می کردند بر یکدیگر و بر افراد جامعه قدرتی بیشتری اعمال کنند. دو نهاد بزرگ این دوران یعنی نهادهای قدرت و سلطنت که با صبغه ای قدسی و روحانی، داعیه دارهدایت و راهبری مردم بودند تلاش میکردند با تولید و ترویج دانش دینی و عرفان تبدی، نوعی انضباط و مراقبت درونیدر افراد جامعه ایجاد کنند و از این طریق نظارت و کنترل بیشتری اعمال کنند. اما عرفان عاشقانه با طرح نظریات جدید، روابط قدرت موجود را به چالش می کشید و از این رو مطلوب نهاد خلافت و سلطنت نبود. در این پژوهش جلوه هایی از مبارزه عرفان عاشقانه در شعر و سخن عطار بر مبنای نظریه فوکو در مورد روابط قدرت، بررسی و تجزیه و تحلیل شده، نشان داده می شود که مباحث وحدت وجود، رابطه عاشقانه انسان با خدا، طرح الگوی عارف حقیقی، جنون و شیفتگی در شعر عطار را میتوان جلوه هایی از اشکال مقاومت در برابر روابط قدرت حاکم در آن عصر دانست.

کلمات کلیدی:

عطار، فوکو، قدرت، دوران سلجوقی، عرفان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/686489>

